



TBMM
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 1824
Tarih : 01.09.2023

10/315

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ekonomik sorunların kronik bir hal aldığı Türkiye’de yoksulluk, gelir dağılımı adaletsizliği, kur atakları, işsizlik ve enflasyon sorunlar gün geçtikçe büyümektedir. Enflasyonun yapışkan bir hal alması, iktidarın buna yönelik bütüncül politikalar ortaya koyamaması neticesinde emeğiyle geçinen yurttaşlar, özellikle sabit gelirliler, her geçen gün daha da yoksullaşmakta ve açlığa mahkûm hale gelmektedirler. Üretmeyen, istihdam oluşturmayan, tüketime dönük bir büyüme anlayışıyla ayakta tutulmaya çalışılan ekonomide artan dışa bağımlılık ve ekonomik tercihlerin etkisiyle ortaya çıkan enflasyonist etki ve hayat pahalılığı alt/sabit gelir gruplarının yaşamını daha da zorlaştırmaktadır. Her geçen gün gelen zamlarla geçim sıkıntısı daha da artan kamu emekçilerinin/memurların zaten düşük olan maaşları daha da erimekte olduğundan kamu çalışanlarının/memurların insanca bir yaşam sürebilmeleri için gerekli maaş düzeyinin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddelerine göre meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Yeşil Sol Parti Grup Başkanvekili

Erzurum Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ

Yeşil Sol Parti Grup Başkanvekili

Antalya Milletvekili

GEREKÇE

AKP-MHP iktidarının ekonomi politik tercihleri sebebiyle enflasyon, işsizlik, yoksulluk, borçluluk, geçim derdi, hayat pahalılığı, sefalet ve açlık her geçen gün daha da büyümekte, yapısal sorunlar daha da derinleşmektedir. Özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişle birlikte ülke tarihinin en yüksek enflasyon oranlarından birisine ulaşılmış, mal, hizmet ve üretim maliyetlerindeki olağanüstü artışlar sonrası emekçi sınıfların alım gücü düşerek yoksulluk artarak devam etmiştir. Israr edilen yanlış politikalar nedeniyle ekonomide pek çok gösterge olumsuz bir seyir izlemeye devam etmektedir.

Demokrasiden uzaklaşarak otoriterleşmenin artması, Kürt sorununun çözümsüzlüğünün getirdiği güvenlikçi yaklaşımların kaynakları heba etmesi, yargının siyasallaşması, en temel hak ve özgürlüklerin askıya alınması gibi faktörlerin de etkisiyle enflasyon, işsizlik, dış ticaret açığı, döviz kurları tarihin en yüksek seviyelerine çıkarak tarihi rekorlar kırmıştır. İktidarın kararları yüzünden çöküş noktasına gelen ekonomi faiz-kur-enflasyon-zam sarmalına sürüklenmiştir.

İktidarın sermayeyi, rantı, faizi merkeze alan ekonomi politik tercihleri enflasyonu hızla arttırmıştır. On milyonlarca emekçi için hayat pahalılığı ve enflasyon en yakıcı mesele olmaya devam etmektedir. Özellikle seçim sonrası döviz kurlarında meydana gelen hızlı yükseliş ve peşi sıra vergi oranlarında yapılan artışlar hem enflasyonu tetiklemiş hem de zaten bozuk olan vergi yapısını ve gelir dağılımını daha da bozmuştur. Öyle ki seçim sonrası çay fiyatları 3 kez, seker fiyatları 11 kez zamlanmıştır. Bütün zamların temeli olarak ifade edilen akaryakıt fiyatlarına sadece seçim sonrası yapılan zamlar yüzde 100'ü bulmuştur. Türkiye her şeye her gün zam yapılan fiyat istikrarının yok olduğu bir buhran dönemini yaşamaktadır. Ülkelerin enflasyon oranları karşılaştırıldığında yüzde 48'lik resmi enflasyon oranıyla Türkiye'nin oldukça negatif ayrıştığı rahatlıkla görülmektedir.

Enflasyondaki muazzam artış yurttaşlar için yaşamı daha da zorlu hale getirmiştir. Yaşanan ağır ekonomik sorunlardan dolayı insanlar en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz noktaya gelmiştir. OECD'nin 2022 yılı "Önemli Olan Riskler" araştırmasına dayanan "Yüksek Enflasyonlu Bir Ortamda Temel İhtiyaç Maddelerini Karşılama Konusunda Endişeler" başlıklı raporuna göre Türkiye'deki yüksek enflasyon ve hayat pahalılığının yurttaşların temel ihtiyaçlarını giderme konusunda geldiği noktayı net bir biçimde ortaya koymuştur. Rapora göre "gıda, barınma, enerji ve borç" gibi temel ödemeleri yapabilmekten en çok endişe edenler

sıralamasında Türkiye birinci olmuştur. Türkiye’de halkın yüzde 72’si gıda, barınma, enerji masraflarını ve borçlarını ödemekten endişeli olduğunu bildirmiştir. Oysa araştırmada yer alan 27 ülkenin ortalaması yüzde 47’dir.

Emeğiyle geçinen yurttaşların geçim endişesi, aldıkları ücretin erimesiyle ve alım gücünün düşmesiyle daha da artmaktadır. Normal şartlarda temel ücret olarak kabul görmesi gereken ancak toplumun yüzde 50’den fazlasının asgari ücretle çalıştığı Türkiye’de insanlar en temel ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorlanmaktadır. Sendikaların yaptıkları araştırmalara göre 2023 yılının ağustos ayı için Türkiye’de açlık sınırı asgari ücret düzeyindedir. Yoksulluk sınırı ise aylık 40 bin liraya dayanmış durumdadır.

Türkiye ekonomisinde emeğin milli gelirden aldığı pay da düşmektedir. TÜİK’in açıkladığı Bağımsız Yıllık Gayrisafi Yurt İçi Hasıla 2022 verilerine göre emeğin büyümeden aldığı pay son 5 yılda olduğu gibi 2022’de de azalmaya devam etmiştir. İşgücüne yapılan ödemelerin payı 2018 yılında yüzde 33,5, 2019’da yüzde 34,7, 2020’de yüzde 32,9, 2021’de yüzde 30, 2022 yılında ise yüzde 26,3 olarak gerçekleşmiştir. Böylece adına Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi denen yeni sisteme geçildiğinden bu yana işgücü ödemeleri payı 7,2 puan gerilemiştir. Dahası Türkiye’de emeğin milli gelirden aldığı pay geçtiğimiz yılın son çeyreğinde Cumhuriyet tarihinin en düşük oranlarından birini görmüştür.

Ancak emeğiyle geçinen halkımızın yaşadığı yoksullaşmaya, emeğin milli gelirden payın düşmesine karşın en zengin yüzde 1’lik kesimin refahı artmaktadır. İsviçreli yatırım bankası Credit Suisse’in 2022 yılı *Küresel Servet Raporu*’na göre, Türkiye’deki toplam 1 trilyon 41 milyar dolarlık servetin neredeyse yüzde 40’lık kısmı, nüfusun sadece yüzde 1’lik kesiminin elinde bulunmaktadır. 2023 yılının ilk yedi ayında satılan lüks otomobil sayılarına baktığımızda tablo daha da netleşmektedir. Buna göre 2022 yılının ilk yedi ayında Türkiye’de 681 adet lüks otomobil satılmışken 2023 yılının ilk yedi ayında ise 1.498 adet satılmıştır. Yani geçen yıla göre lüks otomobil satışları 2,5 kat artış göstermiştir.

AKP-MHP hükümetleri döneminde en zengin kesimler daha zenginleşiyorken emeğiyle geçinen yurttaşlar, memurlar/kamu emekçileri daha da yoksullaşmaktadır. Kamu emekçilerinin maaş artışları konusunda toplu sözleşme görüşmeleri sonrası anlaşma sağlanamaması üzerine Kamı Görevlileri Hakem Heyeti tarafından, kamu emekçilerine yapılacak zam oranı, 2024 yılı için yüzde ilk altı ay için yüzde 15, ikinci altı ay için yüzde 10, 2025 yılı için ise ilk altı ay için yüzde 6, ikinci altı ay için yüzde 5 olarak belirlenmiştir. Merkez Bankası’nın 2024 için enflasyon öngörüsünün yüzde 33 olarak belirlediği bir ortamda yapılan bu zam enflasyonun altında kalmıştır. Üstüne üstlük en temel ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorlanan milyonlarca

kamu emekçisi, yüksek oranda gelir vergisi ödemekte, vergi dilimi uygulamasının adil bir şekilde belirlenmemiş olması nedeniyle aldıkları maaşlar yıl içerisinde düşerek zamlar anlamsız kalmaktadır. İktidar, emekçiler aleyhine düzenlenen vergi dilimleri aracılığıyla asgari ücretliye, emekçiye, memura ve emekliye kaşıkla verdiğini kepçeyle geri almaktadır.

İktidar, ekonomi politik tercihleri nedeniyle ve uyguladığı yanlış politikalar sonucunda milyonlarca kamu emekçisini açlığa/yoksulluğa mahkûm etmiş, buna karşılık 2024-2025 yılları için enflasyonun altında bir zam oranı belirlemiştir. Aileleriyle birlikte yaklaşık 20 milyon kişiyi ilgilendiren memur maaşlarının insan onuruna yakışır bir düzeyde belirlenmesi amacıyla bir araştırma komisyonu kurulmasını arz ve talep ederiz.